

Ukázka ze hry A. a V. Mrštíků *Maryša*

MARYŠA: *(obrábí se k Vávrovi; prosebně)*. Pane Vávro, co sem vám udělala, že mě tak pronásledujete? Dyť přece vidíte, že se rukama nohama bráním, srdcem stojím proti vám, a přece chcete, abych byla vašó ženó a vašó bét nemožu. Dyť tu nejde o rok nebo dva! Jak já k temu přindu, abych pro vás obětovala celé svůj život? Mňéte rozum aspoň vy, když ho naši nemajó!

VÁVRA: *(přisedne k ní)*. No, no! Načpak ty slzy! Nebuj se. Budu tě mít jako oko v hlavě. Nebude se ti u mě stýskat. Co ti na očích uvidím, to pro tebe udělám a dycky ti bude u mě líp než tady. Dyť si to tak zlý nepředstavuj – to se ti to včeko jenom včil tak strašný zdá.

MARYŠA: A možná, že je to ještě horší, než si sama myslím. *(Prudce vstane.)* Dyť vy máte děti! Nebojíte se, že se vám lidi vysmějó? Proč se pachtíte za tak mladó děvčicó? Což nemáte ani kusa svědomí? Rozmyslete si to – ještě je čas. *(Odmíčí se.)* Chcete, abych šla s váma na faru, potem ku svaté zповědi a přijímání. Jak si vezete na svědomí tak těžké hřích -? Před Boha chcete jít a – nebojíte se ho? Jaké to budu mít život s vámi, dyž ani to u vás nic neplatí!? Rozvažte si to, co před sebe berete – Pán Bůh vás potrestá.

VÁVRA: Ale Maryško! *(Vlídne jí běře za ruku a vlně chce ji obejmout.)*

MARYŠA: *(mrštným pohybem ruky odstrčí jej a škrábne do obličejje)*. Nechte mě!

(MRŠTÍKOVI, Alois a Vilém. *Maryša*. Brno: Tribun EU, 2007, s. 44-45.)

Ukázka ze hry *Lakomec* od Molièra

HARPAGON: *(už na zahradě křičí a přibíhá bez klobouku)*: Zloděj! Zloděj! Vrah! Pomoc, vrah! Chyťte ho! Policie! Panebože! To je konec, zavraždili mě! Podřízli mi krk, ukradli mi všechny peníze! (...) Já se zblázním, já nevím, kde jsem, kdo jsem, nevím, co dělám. Ach, vy moje milované peníze, můj poklade, kamaráde můj, oni mi tě vzali! Ty má oporo, má útěcho, má radosti, oni mi tě vzali! Pro mě všechno skončilo, co bych ještě na světě dělal? Bez tebe nemůžu žít! To je konec, nemůžu dál, umírám, to je má smrt, už mě hodili do jámy!

(MOLIÈRE. *Lakomec*. Překlad Vladimír Mikeš. Praha: Artur, 2008, s. 63.)

Ukázka ze hry *Alfreda de Musseta Lorenzaccio*

FILIP: Deset občanů vyhnali jen z téhle čtvrti! Starého Galeazza vypověděli, i malého Maffia! A jeho sestru zkazili, přes noc se z ní stala děvka! (...) Copak je zkaženost přírodní zákon? A to, čemu říkáme ctnost, snad je sváteční kabát, který se bere na mši do kostela? (...) Je to přece jen kruté, že lidské štěstí je pouhý sen. Že zlo je navždy dáno, věčně potrvá, nikdy je nezměníš – ne! Proč se filozof rozhlíží kolem sebe, když pracuje pro všechny? V tom je chyba. Nejmenší brouček, který mu přeletí před očima, dokáže zakrýt i slunce. Pusťme se do toho s větší odvahou. Republika – to bude naše heslo. A kdyby to nebylo víc než slovo, už to je něco – stačí, když zazní, a celé národy povstávají...

(MUSSET, Alfred de. *Lorenzaccio*. Překlad Karel Kraus. Praha: Artur, 2006, s. 36–37.)

Ukázka ze Sofoklovy hry *Král Oidipús*

POSEL: Svou vlastní rukou. Nezřeli jste ji,
a nejsmutnější dojem ušel vám
však vylíčím vám dle své paměti,
jak dotrpěla žena nešťastná –
Když pobouřena vběhla do domu,
hned rovnou do ložnice pádila,
rvouc vlasy oběma si rukama.
I uzamkla se sama v pokoji
a volá Láia dávno mrtvého
a vzpomíná si dávných objetí,
jichž plodem zhynul sám a matku, ji,
tu nechal v hříchu rodit synu svému.
A loži klnula, kde zrodila
k své bídě z chotě chotě, z dítěte
své děti – Jak pak skonala, již nevím;
(...)
On zařval strašně, když ji zočil tak,
a uvolní hned provaz, nešťastník.
Tak leží nebohá tu na zemi –
a on – ach, to byl strašný pohled pak!
On strhl zlaté sponky z jejích rouch
a vzav je vrazil si je do očí
a přitom volal: „Nebudete zřít
to, co jsem spáchal, co jsem strpět musel:
však ve tmě ty teď zřete, kterých nikdy
jsem neměl spatřit, těch však, po kterých
jsem s láskou toužil, nepoznejte již.“
Tak naříkal a stále pod víčka
se bodal, zřitelnice krvavé
mu tekly po lících, a kapkami
jich neskrápěly – prudkým přívalem
se snášel černé krve lijavec...
Tak postihla je oba zkáza zlá
a v ní se muž i žena spojili.

(SOFOKLÉS. „Král Oidipús“. In SOFOKLÉS. Tragédie. Překlad Ferdinand Stiebitz.
Praha: Svoboda, 1975, s. 220–222.)